

English Teacher: Today we have a very special lesson. A lot of guests came to see us. Meet our new guests from London. Guess who they are, what story they are from and who is the author of the story.

3) *English Teacher:* Match the writers and their works.

Учні отримують картки (НОЗ). Вони мають з'єднати імена письменників з їх творами. По закінченні роботи учні ланцюжком читають свої відповіді. Учитель контролює правильність виконання завдання.

1. Joanne Rowling	a) Romeo and Juliet
2. O'Henry	b) The Adventures of Sherlock Holmes
3. Alan Milne	c) Harry Potter and The Sorcerer's Stone
4. Conan Doyle	d) Alice in Wonderland
5. William Shakespeare	e) The Lord of the Rings
6. Lewis Carroll	f) The Last Leaf
7. John Tolkien	g) Winnie-the-Pooh

- Слайд: з'єднати автора з твором.

□ Увага! Чорна скринька!

Герої забули власні речі. Відгадайте про яких героїв йде мова?

Люлька – Шерлок Холмс – Артур Конан Дойль

Чарівна паличка – Гаррі Поттер – Дж.КРолінг

Обручка – Фродо – «Володар персня» Джон Толкін

Листок плюща – Сью і Джонсі з «Останнього листка» О.Генрі

I. Заключна частина уроку.

1. Підведення підсумків уроку, виставлення оцінок.

Учитель зарубіжної літератури: наша мандрівка підійшла до завершення, але англomовні письменники залишаються з нами назавжди. Сподіваюсь, що книги залишаться вашими вірними друзями і порадиниками.

English Teacher: Did you like our today's lesson? You were active during the lesson and showed good results. Your marks for the lesson are ...

2. Гра «МІКРОФОН»

Учні ланцюжком називають слова, пов'язані з темою. Учень, який не знає слова, вибуває з гри.

English Teacher: Let's play The Microphone Game. The winner is the person who is the last in saying the topic-word.

Домашнє завдання: повторити про сонет та його ознаки.

Список використаних джерел та літератури

1. Богосвятська А.І. Сучасні педагогічні технології у практиці вчителя світової літератури // Зарубіжна література в школах України: Методичний журнал. - 2013. - N 1. - С. 34-41
2. Козлова О.Г. Методика інноваційного пошуку вчителя. – Суми: ВВП «Мрія-1» ЛТД, 1998.
3. Бояршинова С., Шех О. Мандрівка до англomовних письменників // Всесвітня література в школах України – 2021.-№6 – С.26 -29

Бурчак Валентина,
учитель початкових класів
НВО № 5 імені Сергія Єфремова
міста Хмельницького,
старший учитель

**Практичні аспекти мотивації до читання здобувачів НУШ у змістовій лінії
«Оволодіваємо прийомами роботи з дитячою книжкою»**

Дитинство кожного з нас
продовжується в школі.
Учора – це був дитячий садок,

сьогодні – початкова школа.
Початкова школа – своєрідна
перша нота шкільного життя.

Початкова школа забезпечує загальний розвиток дитини, уміння впевнено читати, писати, дає знання з основ математики, первинні навички користування книжкою та іншими джерелами інформації, формує загальні уявлення про навколишній світ. На сучасному етапі метою навчання стало насамперед формування життєвої компетентності учнів, уміння застосовувати набуті знання на практиці у своїй професійній та суспільно-політичній діяльності. Ми повинні формувати особистість, яка «здатна навчатися впродовж усього життя» [2].

Завдання педагога полягає в тому, щоб кожна дитина зрозуміла та осмислила сутність свого життя, навчилася самостійно вирішувати щоденні життєві завдання, розв'язувати складні проблеми, тобто стала життєво компетентною, життєстійкою, життєздатною, успішною. Тільки тоді вона зможе змінити своє життя, боротися з бездуховністю, байдужістю, безвідповідальністю, які руйнують життя окремої людини та суспільства загалом.

Роботу над формуванням успішної, соціально зрілої особистості через розвиток творчої взаємодії учасників освітньо-виховного процесу розпочинаємо ще в початковій школі, зокрема на уроках читання (далі – літературного читання).

Загальновідомо, що читання – це першооснова для розвитку особистості та успішного навчання. У майбутньому суспільстві «економіки знань» читання і «людина читає» все більше усвідомлюється як національна цінність. Читання – це своєрідний діалог між людиною і книгою, що вимагає старанності, роботи розуму й серця, забезпечує незабутні враження та знання. Книги вдосконалюють людину, а це чи не єдина мета мистецтва. Усе це зумовлює необхідність цілеспрямованої роботи з прищеплення інтересу в учнів до книги. Роль книжки в житті людини неможливо переоцінити.

Читання – це велика радість, можливість пізнання світу, потужне джерело національного й патріотичного виховання.

Натепер місце книг у житті підростаючого покоління змінюється, оскільки на їх використання впливають як інформаційні технології, так і телебачення. Діти частіше використовують персональний комп'ютер, електронні носії, гаджети, як джерела інформації, замість книг. Але, незважаючи на ці обставини, книга залишається складовою частиною, головним носієм загальної культури. На думку багатьох педагогів, психологів, філософів, книга є засобом збереження інформації для людей наступних поколінь, засобом комунікації у вигляді твору. Щоб цей засіб був дієвим, читання має стати неодмінною потребою кожного молодшого школяра. Бо саме читання є основною формою засвоєння нагромаджених людством знань, набуття найрізноманітнішої змістової та емоційної інформації. Але воно стане щоденною потребою лише тоді, коли буде вихована любов до нього.

Шкільна педагогіка окреслює виховання в дітей любові до книги, до читання як однієї з найважливіших умов духовного й естетичного розвитку людини, розширення її знань, світогляду. Враження і погляди від прочитаної книги є мовби добре обробленим полем, на якому засівається насіння знань, що проростає, дає врожай. Завдяки мисленню над книгою полегшується засвоєння програмового матеріалу. Чим більше учень міркує над книгою, тим сильніше зринає в його душі почуття захоплення, пробуджене книгою, тим легше йому навчатися.

Основним завданням модернізації змісту освіти постає залучення дітей до літератури, надбань народної творчості, здобутків українського і світового письменства.

Головна увага звертається на таку важливу проблему початкової ланки школи як формування в учнів інтересу до читання, міцних навичок усвідомленого читання, елементарного літературного та естетичного розвитку, удосконалення підготовки учнів до самостійного вибору й читання книг [4].

Саме від учителя значною мірою залежить, чи стануть діти активними читачами й назавжди полюблять книжку, чи залишаться байдужими до літератури як духовного феномена взагалі. Якщо дитина подружиться з книжкою в молодшому шкільному віці, то це на все життя, тоді вона матиме широкий світогляд, різнобічні і глибокі знання.

Метою мовно-літературної освітньої галузі є розвиток особистості молодшого школяра засобами різних видів читацької діяльності; формування читацької, комунікативної та інших ключових компетентностей; збагачення емоційно-ціннісного, естетичного, соціального та пізнавального досвіду; розвиток образного, критичного й логічного мислення та літературно-творчих здібностей; формування готовності до вивчення української та зарубіжної літератури в освітньому закладі II ступеня.

Досягнення мети передбачає розв'язання таких важливих завдань:

- ознайомлення учнів з дитячою літературою різної тематики й жанрів;
- формування в учнів повноцінної навички читання як універсального інструмента функціональної грамотності;
- розвиток інтересу і здатності до самостійної читацької діяльності задля задоволення різних потреб читача;
- формування вмінь опрацьовувати художні, науково-художні тексти;
- оволодіння прийомами структурно-сислового й образного аналізу текстів різних видів;
- розвиток образного, критичного, логічного мислення та мовлення; – формування вмінь самостійної роботи з різними видами і джерелами інформації;
- формування прийомів роботи з дитячою книжкою, періодичною, довідковою літературою;
- формування вмінь безпечного і критичного використання медіапродукції, здатності створювати медіапродукти і спілкуватися за допомогою медіазасобів;
- розвиток уяви і здатності виявляти себе в різних видах літературно-творчої діяльності [1].

Відповідно до мети й завдань предмета «Літературне читання» визначено змістові лінії. Звернемо увагу на одну з них – **«Оволодіваємо прийомами роботи з дитячою книжкою»**.

Типовою навчальною програмою за редакцією Савченко О. Я. в зазначеній змістовій лінії передбачено:

- формування і розвиток в учнів прийомів розрізнення дитячих книжок за жанрово-тематичними ознаками, типом видання (книжка-твір, книжка-збірка, довідник, словник і та ін.);
- прогнозування орієнтовного змісту книжки (твору) з опорою на її ілюстративний та довідково-інформаційний апарат;
- прийоми самостійного вибору книжок з використанням інформаційних ресурсів дитячої бібліотеки;
- уміння зв'язно висловлювати власні емоційно-оцінні враження щодо змісту прочитаного, складати короткий відгук на прочитану книжку та ін. [3].

У своїй педагогічній діяльності на уроках літературного читання під час роботи з дитячою книжкою в 3-4 класах практикую різні прийоми та методи роботи, сучасні освітні технології.

Заздалегідь, до початку навчального року, під час тематичного планування на семестр, далі – на рік я ретельно ознайомлююся з програмою і, відповідно до розділів програми, добираю твори для ознайомлення, читання та обговорення на уроках роботи з дитячою книжкою.

Учні із захопленням читають твори сучасних письменників: С. Дерманського, Л. Ворониної, З. Мензенюк, К. Бабкіної, С. Кочубей, Мар'яни та Тараса Прохаськів, Л. Денисенко та інших сучасних дитячих письменників. Помічниками на таких уроках у початковій школі є «Хрестоматія сучасної дитячої літератури для читання в 1, 2 класах» та «Хрестоматія сучасної дитячої літератури для читання в 3, 4 класах». За відеододатками

до уроків роботи з дитячою книжкою учні із захопленням слухають «живих» авторів про свою книгу. Глибоко сприймають твір після прослуховування аудіозапису, коли читає сам автор, що дуже важливо для сприйняття. Викликає цікавість до прочитання книги попередньо переглянутий короткий відеоролик за мотивами книги – буктрейлер.

З великим захопленням учні люблять інсценізувати прочитані твори, читати в особах, малюють малюнки до прочитаного твору або уривка, епізоду; переказують прочитане за ключовими словами, планом, картинками до твору.

Завжди на уроках роботи з дитячою книжкою презентую книгу, яку наразі обрали для читання. Якщо прочитали, розповідають.

Для перевірки розуміння прочитаного чи почутого твору використовую запитання, тести, різні завдання: «Перевір себе», «Доповнити речення», «Поєднай речення з допомогою стрілочок», «Склади речення з твору», «Хто більше?», «Літературні загадки за твором», «Літературна вікторина за твором», «Чарівні клітинки», «Уяви і пригадай знайомі рядки» та інші.

Кожну прочитану книгу мої учні занотовують в особистий, цікавий, незвичайний читацький щоденник. Для кожного року навчання в початковій школі я створила різні читацькі щоденники відповідно до вікових категорій учнів. У 1 класі – це сезонні значки – символи, які учні наклеюють на особисту картку читача: осінь – яблучка, зима – сніжинка, весна – квіточка. У 2 класі – розмальовують кількість предметів відповідно до кількості прочитаних книг, наприклад, осінь – овочі в корзині, зима – ялинка, новорічні прикраси-іграшки, весна – зелені листочки на берізці. У 3 класі ведуть щомісячний читацький календар, де фіксують кількість прочитаних сторінок упродовж місяця. У 4 класі розробила й видрукувала кожному сезонний читацький щоденник, де учні записують прочитані твори (книги), визначають за кількістю зафарбованих зірочок те, чи сподобався їм твір (книга), і записують у щоденнику, яку з прочитаних книг вони радять прочитати іншим. Учні цілеспрямовано та старанно ведуть свої читацькі щоденники. Ми ніколи не залишаємо без підсумку таку кропітку, важливу і відповідальну роботу. Кожна дитина має схвальні відгуки за свої старання. Як результат, учні вдумливо читають, мислять, розповідають, комунікують, фантазують, розвивають свою когнітивну сферу. Залюбки роблять селфі з прочитаною книгою.

Більшість учнів класу відвідують бібліотеку для дітей імені Тараса Шевченка, збирають власні домашні бібліотечки, обмінюються книгами з однокласниками.

У 4 класі є учні, котрі самі пробним пером створюють власні книги на основі прочитаних. Щорічно учні беруть активну участь у подіях, заходах, пов'язаних з читанням книг, таких як:

- Міжнародний день читання книги;
- Всесвітній день книголюбів;
- Міжнародний день грамотності;
- Міжнародний день публічного читання коміксів;
- Міжнародний день читання електронної книги;
- Всесвітній день читання вголос;
- Всесвітній день поезії.

Додатковою роботою над формуванням читацької компетентності та мотивацією до читання є спілкування учнів класу в соціальній групі вайбер, де розміщуємо постери, картки, аудіозаписи художніх творів для прослуховування у вільний час, цікаві шкільні повідомлення, життєві притчі, інформаційні повідомлення.

У класі створили свою бібліотечку й постійно оновлюємо її фонд книгами, що діти приносять з дому.

Учні класу є постійними учасниками шкільних конкурсів на кращого читця віршів Т. Шевченка, Л. Українки. У 2021/2022 навчальному році учениця класу Тернавська Глорія здобула призове місце в міському конкурсі віршів Л. Українки «Квітка Прометея».

Учитель початкових класів прагне торкнутися душі й серця кожної маленької людини, створює такі умови, щоби паростки духовності почали в них проростати ще з раннього

дитинства, а потім розвинулися і стали життєвим кредом кожного, хто в зрілості потім стане Людиною з великої літери.

Список використаних джерел та літератури

1. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>
2. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
3. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я., 3-4 класи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Savchenko.pdf>
4. Вашуленко Оксана. Читацька компетентність молодшого школяра: теоретичний аспект. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/714341/1/Читацька%20компетентність.pdf>

Бурчак Світлана

директор,
Хмельницького ЗДО № 2 «Соколятко»
Хмельницької міської ради
Підкова Анастасія
вихователь-методист
Хмельницького ЗДО № 2 «Соколятко»
Хмельницької міської ради

Формуємо інтерес до читання у дошкільнят

Статтю присвячено проблемі виховання в дітей дошкільного віку ціннісного ставлення до книги. Моральне виховання актуальне на сучасному етапі розвитку суспільства. Книга може виступати засобом морального виховання дітей дошкільного віку, але сучасний науково-технічний прогрес посунув її в бік. Тому сьогодні значення книги в суспільстві має переважно пасивний споживацький характер.

Ключові слова: буккросінг, діти, дошкільний вік, книга, виховання, моральне виховання.

У сучасному суспільстві спостерігається цифровізація в усіх сферах діяльності людини, що не обійшло і дошкільня. У закладах дошкільної освіти все більше використовуються технічні засоби навчання: телевізори, проектори, мультимедійні установки, ноутбуки, принтери тощо. За межами закладу освіти діти користуються без нагальної для того потреби телефонами, планшетами. Інтерес до гаджетів у дошкільників виникає з раннього віку, дітям подобається проводити час біля екрана – віртуальна ігрова реальність викликає в них стійкий інтерес. Діти опановують комп'ютер раніше, ніж вчать читати, орієнтуються в гаджетах краще, ніж у книгах. Тому виникла потреба у цілеспрямованому формуванні інтересу до книги у дошкільнят зі сторони дорослих. Розвиток дітей як читачів покликаний здійснювати сім'я та заклади освіти. На етапі раннього та дошкільного дитинства дитина змушена довіряти дорослому не тільки організацію самого процесу читання (вибір книг, зміст читання, його тривалість, інтенсивність), але й напрямок її подальшого читацького шляху, оскільки сама - через свій загальний та читацький розвиток не може знайти адекватне словесне вираження цим потребам у тому разі, що вони перебувають у стадії формування. Далеко не завжди дитина здатна пояснити, чому вона хоче слухати ту чи іншу книгу, чому вона перевертлюється в того чи іншого героя. Таким чином завдання формування в дитині грамотного читача, знову ж таки, стоїть перед дорослими.

Читач у дитині починається раніше, ніж вона навчиться читати. Уміння складати склади та слова – це лише техніка, справжнє читання – джерело духовного збагачення. Дитина-слухач – це вже читач. Від того, як складуться у дитини перші «стосунки» з книгою, залежить дуже багато, адже книга допомагає опанувати мову – ключ до пізнання навколишнього світу, природи, речей, людських взаємин. Як пробудити інтерес до читання,